

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„Koroški Slovenec“,
Wien V., Margaretenplatz 7
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Zinkovský Josip, Wien
V., Margaretenplatz 7.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo
Stane četrletno: K 8000—
Za Jugoslavijo
četrletno: 25 Din.
Posamezna številka 800 kron

Leto III.

Dunaj, 28. novembra 1923.

Št. 48.

Germanizacija v cerkvi.

Dopisnik iz Velikoveca napada v „Kärntner Tagblattu“ št. 263. naš list, češ, da je Koroška slovenska stranka v bivši coni „A“ pripomogla s svojimi napadi v „Koroškem Slovencu“ zoper nemško duhovščino v tako zvanih narodno mešanih župnijah in zoper vrhovno cerkveno oblast, da so dobili socialisti tako visoko število glasov.

Nikdar nismo priobčili kaj žaljivega o nemških duhovnikih, delujočih v slovenskih župnijah, še manj smo napadali cerkveno oblast. Objektivno smo poročali samo dejstva, kot so v resnici in katera bomo še poročali. Če se gospodje čutijo prizadete, so si tega sami krivi, ker tudi v tako zvanih narodno mešanih župnijah svojih dolžnosti ne morejo izvrševati, ker ne znajo slovenski. Pogledimo le tiste „narodno mešane“ župnije. Ali ni tam razmeroma najvišje število socialno-demokratskih glasov? Kar je tam po sili Nemcev, se cerkve izogibajo, priprost Slovenec pa, ki je poprej vedno z veseljem in zanimanjem poslušal slovensko pridigo, pride samo še k sv. maši, od pridige izostane, ker je ne razume. In ravno v takih farah se najbolj širi indiferentizem, iz katerega postaja polagoma socializem. Gospodje, nikar tako ne zavijajte oči! Sami ste tega krivi, da v vaših farah vera peša. Naučite se slovenski in boljše bo! Če beremo misijonske liste, vidimo, da misijonarji, dospeč v Centralno Afriko, med Kongo zamorce, ali kamor si bodi, ne umeč še jezika domačinov, se s kosom papirja in svinčnikom v roki podajo v kočje divjakov ter si s pomočjo fizijognomije in gest notirajo pojme o različnih predmetih. Tako se z vstrajnim trudom in pridnostjo polagoma naučijo dotičnega jezika, da jim morejo umljivo oznanjevati sv. vero. Nemškemu gospodom župnikom vsega tega ni treba; s pomočjo slovnice in občevanje z ljudmi bi se po treh letih, če bi imeli dobro voljo že davno lahko naučili našega jezika. Pa nemški duhovniki, ki so študirali osem let gimnazijo, štiri leta bogoslovje, ki znajo latin-

ske in grško, katerim ni samo nepoznana filozofija in teologija, ki so veščji še tudi drugih vednosti, se ne morejo naučiti slovenski! O ironija!

Nasprotno so v narodno-zavednih krajih cerkve ob nedeljah polne, ljudstvo rado pristopa k sv. zakramentu, kar je v farah z nemškimi duhovniki redka izjema. Zavedni Slovenci spoštujejo svoje duhovnike in škofa, kot se katoliškim kristjanom spodobi, a do nemškega duhovnika, ki se po treh letih še toliko ne zanima za nas, da bi se naučil našega jezika, ki nas niti na smrtni postelji ne more slovensko spovedati, do takega je gotovo, da ne moremo imeti simpatij. Nemški župnik na slovenski fari je in ostane tujec med nami, če še ne prilagodi našim razmeram in ne ume naše govornice, akoravno deluje med nami dvajset let.

Samo dejstva nemških duhovnikov, ki delujejo med našim narodom objavljamo in jih bomo še objavljali in jo, mislimo, niso nobeni napadi na nje in na cerkveno oblast. Če se nemški duhovniki čutijo prizadete, so si tega sami krivi, ker se nočejo naučiti slovenski. Naj se gospodje končno vendar v dušno pastirski službi ozirajo v cerkvi tudi na nas in zadovoljni bomo, ker vemo, da za enkrat primanjkuje slovenskih duhovnikov. Dejstvo je in ostane da nemški župniki na slovenskih župnijah s samo nemščino v cerkvi in šoli ne morejo izpolnjevati svojih dolžnosti.

Opozarjamo na prošnjo za Št. Jakobsko in Št. Rupertsko sirotišnico, ki jo objavljamo v današnji številki, ter jo toplo priporočamo.

Postava o družinskih dolgovih.

Prejšnji naš državni ali narodni zbor je v eni zadnjih sei še sklenil postavo o družinskih dolgovih, ki določuje, da se gotovi družinski dolgov ne morejo kar s papirnatim denarjem v starem znesku plačevati.

Mnoge nove postave so v vsaki državi znamenje, da ni vse v dobrem redu, kakor je znamenje slabega zdravja. Če se mora človeka obvezovati in mazati z različnimi mazili. Avstrija je dobila par let sem toliko postav, da se v resnici ne spozna več noben odvetnik ali sodnik. Večina teh postav je bila nepotrebna v tem slučaju pa se je le napravilo nekaj potrebnega. Sicer se je narodni zbor morebiti še v tem slučaju prenegljal. Pred dvema mesecema se je namreč v Varšavi pri najvišjem sodišču odločil nek spor tako: dolžnik, ki si je bil izposodil pred vojsko 3000 kron na starem avstrijskem ozemlju, hotel je zdaj plačevati kro- ne v sedanji vrednosti. Upnik se s tem ni zadovoljil in je tirjal plačilo v zlati vrednosti. Spor se je spravi pred najvišje inštan- ce in ta je rekla, da je imela avstrijska krona v mirov- nem času postavno relacijo z zlato; postavo- no je bilo določeno, da krona velja toliko in toliko gramov zlata! Le tista postava še zdaj velja in zato je dolžnik dolžen plačevati v zlati tedanji vrednosti. V nekem graškem listu so na to stvar opozarjali že graški vseh učilski profesorji in dejali, da se ne ve, kako bi zdaj sodili naši sodniki, in da bo treba to vprašanje tudi pri nas postavno urediti. Torej ako ima kdo kje takega denarja tirjati, lahko bi se prav- da za plačilo v zlatu in ne ve še, kaj bi rekli sodniki? Nekateri bi nač pripoznali pravi- co do plačila v zlatu, drugi zopet ne. Torej je ta naša postava o družinskih dolgovih bila malo prenegljena.

Le ta postava velja za pogodbe, ki so se sklepale pred 1. sept. 1922 in velja do 1 okt. 1924. Kdor do tedaj ne zahteva svojih pravic, jih pozneje ne more več tirjati.

Povod ti postavodaji je bil menda nek slučaj na Štajerskem: Neka gospa je izročila svoje posestvo, svojo graščino sinu s pogojem, da ji letno plača 30.000 kron užitnine. Pred vojsko je bil to dohodek, ki je gospej obilno zadostoval za stansko primerno nastopanje. A sin je tudi l. 1922. plačeval materi še naprej 30.000 papirnatih kron in se je branil zviša-

PODLISTEK

Franjo Podjunčan:

Kako se je Streharjev Nužej s hudičem tepel.

V zadnji sobi „Pinčejeve gostilne“ so se- deli: Žnidarjev Zepej, Krofharjev Šimej, Grčar Jaka in še nekaj drugih. Tam ob koncu mize pa je sedel star možiček, to je bil Streharjev Nuža.

Med drugimi vsakdanjimi pogovori je na- nesel pogovor tudi na peklenskega kneza, z repom in rogami.

„Ja, ja, moj dedek,“ je pravil Zepej, „je enkrat pred hišo malo zavriskal in takoj je za- čelo tam gori v rebro nekaj kričati tako jasno in divje, da so se mu lasje na glavi ježili. Bli- skovito hitro je prišlo tisto vriskanje bliže in dedek je imel ravno še tolika časa, da je sko- čil skozi okno v hlev in se tam skrnil pod kravo, pa je že noter pri oknu vriskalo. Ker ima pa krava na hrbtu križ, mu hudobec ni mogel do živga.“

„Hudo mu pa vendar ni tistemu črnemu,“ se je oglasil Šimej, „ker je zmiraj tako vesel!“

„Je pa res čudno,“ je pripomnil Jaka, „naši predniki so hudobca pogosto videli in imeli z njim opravke, ali zdaj se pa nič več ne sliši o njem.“

„Veste,“ se je oglasil Grdarjev Jurej, „ro- gač je postal že bolj prileten, so ga pa te ne- urnosti najbrž že minile.“

„Pobči! ne uganjajte neumnosti,“ je miril Nužej, „če pride, se ne da tako zlepa odpra- viti. Vrag je vrag!“

„Pa saj ne pride, med kristjane sploh ne,“ je rekel Jaka.

„Kaj? Ti žaba ti zelena, ti smrkavec! Ča- kaj, da boš imel za ušesi suho, potem govori! Misliš, da sem jaz letošnji zajec, jaz vem kar vem,“ se je repenčil Nužej.

„Kaj pa potem veš, Nuža?“

„Da sem ga videl.“

„Koga pa?“

„Koga. Vraga kosmatega.“

„Kaj, videl si ga?“

„Pa ne samo videl, tudi tepel sem se ž njim.“

„Oho! Tepel? Kje pa, in kedaj?“

„Le tiho bodite, pobči... boste že izve- deli. Kostì vam bodo škrabljale, če vam to povem.“

„Povej, Nuža, povej, takoj nam povej!“

„Sicer ne govorim rad o tem, če pa že no- čete odnehati, naj pa bo,“ je dejal Nuža, si na- tlačil svojo pipo in začel pripovedovati:

„Veste, v prejšnjih časih sem rad hodil tudi na lov, posebno spomladi sem jo rad mahnil nad petelina. Nekoč tudi grem... bilo je na Šentjurjev večer... gori na Kozlovo pla- nino na prenočišče, da sem bil zjutraj zgodaj na mestu. Na Kozlovi planini — saj veste sami — ni stal nikoli kak samostan. Saj še sedaj pravijo, da je ta planina ravno nad peklom. Prej enkrat so bili tam gori neki mladi ljudje, ki rožni venec tudi niso molili vedno. Ko pri- dem do bajte, je bila že trda noč in moral sem ostati tam. Rad nisem ostal, ker v bajti nekaj časa sem ni vse prav v redu, posebno odkar je tam gori umrl tisti Tevžev Nac brez luči in križa. No, svetnik Nac ravno ni bil in kleti je tudi znal.“

Grem v bajto, pojem nekaj kruha in se na- pijem žganja, pa se vlečem na klop pri peči. Naenkrat — jaz sem že nekaj časa spal — za- slišim zunaj v veži neko ropotanje. Ropotalo in zvižgalo je tako, da me je postalo strah. Od- prem vrata in zavpijem: „Kdo je?“ „Glih glad, klič, klač,“ je odgovorilo v tujem jeziku. „Po-

vati to plačilo. Sin graščak — mati beračica! Taki slučaji so se seve ponavljali, zato se je napravila omenjena začasna postava. Le ta postava ne sega tako daleč, kakor nastanjanje sodnikov v Varšavi, kajti po ti postavi se dolg ne valorizira, to se pravi, ne plačuje se v zlatu. Postava velja le za tirjatve med sorodniki, torej za dolge, ki jih imajo tirjati od posestnika ali stariši, ali bratje, sestre, in drugi sorodniki do četrtega člena v stranski črti; torej že do precej oddaljenega sorodstva. Ako ima n. pr. tak sorodnik tirjati od posestnika iz l. 1915 plačilo 1000 kron, ne more zdaj zahtevati kar 14 milijonov papirnatih kron. Postava hoče varovati tudi posestnika. Kdor je pred vojsko lahko plačal bratom in sestram recimo 5000 kron, zdaj ne more v vsakem slučaju plačati s tisto lahkoto 70 milijonov, ako nima slučajno večjega gozda. Ponred se je denar lahko dobil v hipotečni banki, ali pri posojilnici, zdaj se ga tam ali sploh ne dobi, ali pa proti takim obrestim, da bi se gospodarstvo s posojilom uničilo. Gospodar bi moral letnih obrestih plačevati 18 milijonov, to je vrednost treh goved. v mirovnem času je obresti plačal z izkupičkom enega goveda. V takih razmerah je treba, da se dolžnik in upnik na novo pogajata, da se približno pride do tistega razmerja, ki se je prvotno nameravalo. Postava določuje, da se dolžnikom, ako so posestniki ali obrtniki, ne sme po ti poti vzeti več ko petinko lasti, drugim dolžnikom ne več ko tretjinko. Zvišati pa se more to plačilo, če sta si dolžnik in upnik v sorodstvu, v bližjem, pravi postava, četrti člen v prostranski črti pa je že zelo daljno sorodstvo. Da se v teh sporih ne razmeče denarja po nepotrebnem, postava pravi, da stranke ne potrebujejo odvetnikov, sodniki naj stvar sami izvedejo in izkušajo stranke spraviti do tega, da se izlepa sporazumejo.

Sicer se je že pol leta naprej naredila postava, ki varuje užitkarje, to je ljudi, ki so otrokom ali sorodnikom oddali posestva pod pogojem, da se jih oskrbuje. Zdaj nova postava varuje vse sorodnike.

Dolžnik sme tirjati novišanje plačila pod temi pogoji: 1. Da se je plačilo določilo pred 1. sept. 1922 in se do zdaj ni poravnalo. 2. Da se je dolg plačal šele no 1. sept. 1920. 3. Če znesek, ki se plačuje s tem, kar je dolžnik sprejel, ni v nobenem pravičnem razmerju. 4. Ako gospodarski položaji dolžnika ni slabši, ko položaj upnika. Sodišče naj pri tem skrbno uvažuje vse razmere, naj zasliši zaupnike in tako se naj po možnosti zopet vpostavi razmerje, ki se je nameravalo, ko se je delala prva pogodba.

POLITIČNI PREGLED

Avstrija.

Nad avstrijsko industrijo se zbirajo črni oblaki. Delavci in uradniki v največjih avstrijskih industrijskih podjetjih zahtevajo povišanje plač in grozijo, ako se jim ne ugodí, s splošnim štrajkom. V nekaterih električnih podjetjih delo že miruje, v glavnem pa se še vršijo pogajanja med delavstvom in delodajalci. Če se delavskim zahtevam ugodí, potem bodo vsem izdelkom, ki jih izdelujejo avstrijske tovarne, seveda takoj poskočile cene. V nasprotnem slučaju pa je splošen štrajk neizogiben. Posledice, ki bi sledile štrajku, bi bile za Avstrijo lahko katastrofalne; dosedaj uspešno prizadevanje kanclerja Seipela bi lahko padlo v vodo. Avstrijo drži po koncu predvsem industrija, ako pa ta odpove, potem je ogrožen obstoj Avstrije v njenih temeljih. Pa tudi naša vlada pripravlja celo vrsto odredb, ki bodo imele za posledico vedno večjo draginjó. S prvim decembrom se povišajo poštné pristojbine in s prvim januarjem blagovni in osebni tarifi na železnicah. Nadalje se namerava povišanje davkov raznih vrst. Kam bodo vedno težja davčna bremena pripeljala našega kmeta, si predstavlja lahko vsak priprost človek!

Razburjeni duhovi na dunajski univerzi so se nekoliko pomirili in se univerza dne 27. t. m. zopet otvori.

Nemčija.

V Nemčiji je izbruhnila poleg gospodarske in denarne tudi vladna kriza. Kancler Stresemann je podal ostavko celokupne vlade. Kdo bo njegov naslednik, se še ne ve, čeravno traja kriza že nekaj dni. Najprej je poskusil sestaviti novo vlado v. Kardorf, imel pa je smolo, kajti niti tovariši njegove stranke ga niso marali podpirati. Medtem je prevzel izvršujočo oblast v svoje roke general Seeckt, kateri misli vladati Nemčiji z vojaško diktaturo. — Poulični boji v Porurju in Porenju so še vedno na dnevnem redu.

Od vojne odškodnine, ki jo ima plačati Nemčija antanti in njenim zaveznikom, Jugoslavija do jeseni l. 1921. ni dobila ničesar, ker so vse nemške dajatve požrle okupacijske čete na zapadni meji Nemčije. Šele nekaj mesecev pred pričetkom l. 1922. je postala deležna nemških plačil tudi Jugoslavija. Prejela je namreč v zadnjih mescih l. 1921. na račun reparacij 30 mili. zlatih mark. Leta 1922. je postal položaj za Jugoslavijo v tem oziru še ugodnejši. Ker je Nemčiji primanjkovalo denarja, se je zavezala, da bodé na račun reparacij mesto denarja dajala pridelke svoje dobro razvite industrije. Po ključu, ki ga je določila reparacijska komisija, bi odpadlo l. 1922. na Jugoslavijo 73 milijonov zlatih mark. Dejansko

bova pa eno zahopsala. Kaj pa ti je ljubši, štajriš ali bolcar?"

To vam je bil ples ven skozi vrata. On naprej, jaz pa za njim kakih dvajsetkrat okoli kakor Izraelci okrog zlatega teleta. Parkrat se je ozrl, pa sem mu takšno pritisnil, da je začel kihati kot bi mu vsul pest šnofovca v nos. Nekaj časa sva jo že dajala, potem pa se je sopeč zvrnil na tla, „a, tako, črnih peklenski,“ sem dejal, ga zgrabil in vrgel čez skalo doli v prepad. Enkrat je še prav divje zakričalo, pa je bil mir.“

„Koliko časa pa je že od tega?“ je vprašal čez nekaj časa Krofarijev Šimej.

„Ravno deset let.“

„A, tako! Ravno tolko časa je, kar se je pri nas zgubil črn kozel. Lovec Strahar ga je videl nekoč na planji, potem smo ga pa našli čisto razbitega v prepadu pod bajto.“

Vse je prasnilo v smeh.

„Kaj?“ je kričal Nuža. „Ti zelevec smrka vi, morda meniš, da ne poznam kozla od pravega vraga? Jaz vem kar vem in s tem je konec.“

je dobila l. 1922. Jugoslavija od Nemčije materiala za 120 milj. zlatih mark in sicer radi tega, ker so ij odstopile svoje deleže države, ki hočejo od Nemčije denar in ne industrijskih izdelkov, katerih imajo same dovolj.

Jugoslavija.

Vsega skupaj je prejela Jugoslavija od Nemčije nad 10.000 vagonov in nad 500 lokomotiv. Vsled pomanjkanja železniškega materiala v Jugoslaviji je bila Jugoslavija z nemškimi pošiljatkami zelo zadovoljna. Toda letošnja jesen je Nemčija morala vse dajatve na račun reparacij radi splošne krize ustaviti. Pri pogajanjih, ki so se nato vršila med Nemčijo in Jugoslavijo radi bodočih pošiljatev, je Nemčija bila pripravljena Jugoslaviji izjemoma pošiljati svoje industrijske izdelke še vnaprej. Jugoslavija je nemško ponudbo odklonila, ker hoče zastran reparacijskega vprašanja vnaprej nastopati skupno s Francijo in ostalim zaveznikom. — Glede Reke se je med Jugoslavijo in Italijo dosegel sporazum. Reka ostane v italijanskih rokah, Jugoslaviji pa pripade Delta in Baroš.

MI IN ONI

Enakopravnost pred postavo.

V velikovškem okolišu se je pripetil tale slučaj: Hlapec nemškega mišljenja je stopil začetkom t. l. pri slovenskem kmetu v službo. Pogodili so se, da bo dobil, če ostane celo leto, 1 milijon kron plače, nedeljsko obleko, črevlje, 2 srajci. Letos vigredi si je hlapec zlomil roko in aprila in maja ni mogel delati. Koncem junija pa je naenkrat zahteval večjo plačo. Da bi se pri občini pobotali, o tem ni hotel nič slišati in je grozil, da bo šel k advokatu. To je tudi storil. Do tedaj mu je gospodar izplačal 450.000 K plače.

Pri advokatu je napovedal, da ga je gospodar odslovil iz službe, v resnici pa je sam šel in sicer brez vzroka. Lažljivo je napovedal, da se je ob vstopu v službo pogodil z gospodarjem za 80.000 K mesečne plače, za 1 obleko, črevlje, 2 srajci in 2 spodnje hlače in da je na plači že prejel samo 350.000 K.

Pri sodnijski obravnavi so vse njemu prav dali, čeprav je moral sam priznati, da se je zlagal, kar se tiče spodnjih hlač in onih 100.000 kron, katere je hotel utajiti. Sodnik je rekel tožencu: Škoda, da (hlapec) nima prič, bi morali še to plačati. Prav se vam godi! — Tukaj se nam ne gre za to, ali je hlapec zaslužil večjo plačo ali ne, ampak nas zanima, kako pristransko se je postavila oblast proti slovenskemu posestniku ne oziraje se na med prizadetima strankama sklenjeno pogodbo. Prizadeti posestnik je hotel, da bi se poravnali pri domači občini. Občinski tajnik (landbündlar) mu je rekel: Sodnija se bo že informirala, predno bo obravnava, kaj ste vi. — Torej sodnija se informira, kdo in kakšnega mišljenja je kdo! Pravica mora imeti zavezane oči in soditi po pravici za vse enako, ne oziraje se na osebo in mišljenje.

Tožena stranka je morala plačati, kar je tožnik zahteval in poleg tega je morala plačati še tožnikovemu odvetniku nad 200.000 K. Ob enem so tožencu zagrozili, da če se ne pobota, ga bo vsaka nadaljna obravnava stala 200.000 kron več. Tako je bil prisiljen, da se je udal in plačal, kar so mu naložili. Saj se je moral po pravici bati, da bo vse nadaljno pravljanje zastoj in da bo, ne glede na to, kdo ima prav, Slovenec vedno spodaj in da bodo vedno Nemcu prav dali. V par drugih podobnih slučajih, ko je hotel iti posel proč oziroma je zahteval večjo plačo, in se je obrnil na oblast, so pač rekli poslu: Zakaj pa proč greš? Tam bodi, pa delaj, — toda to je bilo v slučajih, ko je bil gospodar „ein Heimattreuer“. S tem, da Slovenec še pri sodnji ne najde pravice, nas gonijo naravnost v obup. Kje je potem še pravica na svetu?

Zbirajte za tiskovni sklad!

Inserirajte v Koroškem Slovencu!

vej po slovensko,“ pravim na to,“ „jaz ne znam laški.“ Tu se je pa prav skrivnostno nasmajalo, ravno tako kot orglje, kadar jim sape primanjkuje. Jaz malo postojim. Naenkrat pa dobim tako v zadnjo plat, da sem odletel kot bi bil kak orehov oklešček. Ko se obrnem, vidim par kot živo oglje žarečih oči, in zopet dobim eno v trebuh, da se je kar zabliskalo. „Ti grdoba hudobna,“ sem zarjul, „kaj pa hočeš od mene?“ „Tvojo dušo,“ je zažvižgalo. A tako, sem si mislil, odtod prihaja ta burja. „Ti grdun ōrdi,“ sem zavpil, „lej, da se spraviš, jaz ti prenočišča niem ponujal!“ Zopet se je zasmajalo in zopet sem dobil eno v trebuh, da se mi je zdelo kot bi se nahajal v kaki pinji. Hitro sežem gori k vratom, kjer je visel lonček za žegnano vodo, pa joj, bil je suh. Zgrabim lonček in ga vržem zverj v oči. Zdaj se je šele začel pravi polom. Žvižgalo je kakor vlak in ropotalo, da sem mislil, zemlja se podira. Zdajci zgrabim za rog — še danes me pečejo roke — in ples se je začel, da me je kar metalo po bajti.

„Nuža, brani se,“ sem dejal sam pri sebi, „brani se Nuža!“ Zraven sem pa vedno mislil, kako bi ga vjel za hlačnico, tedaj bi mu že pokazal. Spustim rog in že sem imel kosmat rep v roki. „Tako, črnoba črna,“ sem dejal, „zdaj

DOMAČE NOVICE

Ruda. (Volilna agitacija.) Tudi tukaj na Rudi smo se pri zadnjih volitvah krepko držali in smo vkljub vsej nasprotni agitaciji obdržali staro število glasov in s tem pokazali, da je slovenski značaj neupogljiv. Najbolj se je odlikoval v nasprotnem taboru naš župnik, ki je toliko marljiv, da mu nobena pot ni pretežavna in nobeden trud ni prenaporen, da bi pridobil več glasov za svojo pročiščenjsko stranko; na dan volitev je na vse zgodaj trosil propagandne liste za Einheitsliste in naganjal ljudi, naj grejo volit. Najbrž so ga vznemirjale rdeče podgane in predvsem pa naša slovenska stranka, saj se je izrazil napram neki ženi: „Sind Sie auch so dumm, dass Sie mit der slovenischen Partei halten?“ Mi se le čudimo, da more on kot katoliški duhovnik se toliko vnemati in agitirati za stranko, v kateri so lutri, verski odpadniki in „Los von Romovci“, pa kaj ga briga vse to, glavno je in ostane nemštvo. Posebno ga skrbijo njegovi narodni bratje v polomljeni Nemčiji, saj nam pridiguje nedeljo za nedeljo, kolikor ga moremo razumeti v kakšni bedi in pomanjkanju živijo, naj jim za božjo voljo z raznimi sredstvi pridemo na pomoč. Ali tudi mi avstrijski kmetje smo ravno zdaj v veliki denarni stiski, ker se glasi naše plačilne naloge, ki smo jih ravnokar prejeli od davkarje, na milijone. Skrbi nas, kako bomo mogli plačati vse davke, ki nam jih nalagajo in nam jih še bodo naložili gospodje okoli Einheitsliste, za katere je on tako pridno agitiral.

Zahomc na Zili. (Razno.) Kljub vsej agitaciji nasprotnih strank so vendar volitve v naši vasi oziroma občini še prav dobro uspele. Za Koroško slovensko stranko je bilo oddanih 97 glasov. Pri zadnjih volitvah 56. Seveda strahopetcev tudi pri nas ni manjkalo. Vso čast pa onim, ki so se zavedli narodne dolžnosti in odločno volili edino le domačo Koroško slovensko stranko. Imeli smo tudi v naši bistriški fari sv. misijon in sicer od 4. do 14. nov. Videla sta ga čč. gg. Alojzij Žužek s svojim somisijonarjem. Cerkev je bila vedno dobro obiskana. Čč. gg. vso spoštovanje in hvaležnost faranov! Bistriški orgeši so si že od začetka misijona zaslužili pohvalo. Počastili so čč. gg. s podoknico ter vsem grlom in z vso dušo zapeli svojo znamenito pesem „Wacht am Rhein“. Vmes pa so se čuli živahni „heil“ klici. Nedeljo navrh smo obhajali god našega farnega patrona sv. Martina. Obenem je tudi „žegen“ v bistriški fari. Tudi tokrat so vestno storili „orgeši“ svojo dolžnost in se priklátili z godci k cerkvi, seveda z namenom, nasprotovati čč. gg. Zdaj pa je zadonela njih slavna pesem „Vom Tal bis an die Gletscherwand — tönt deutsches Lied im Kärntner-Land“. Vam, ki ste čč. gg. drugače sodili, pa samo toliko povemo: „Misijon je poslalo naše škofijstvo zato, da oznanjajo verske nauke vsem brez izjeme mišljenja. Ne pa, kakor govorite in trobite v „Freie Stimmen“ za propagando delati. — Dne 18. t. m. smo pa obhajali „voscit“ pri Vafnu. Jokl se je spomnil tiste stare pripovedke, da človeku ni dobro biti samemu, ter si poiškal družico za življenja ždč. Reziko Hebein. Pri svatbi je bila povabljen „republikansko zastopništvo“. Tako „Minister des Äussern“. Ministra „des Innern“ sta se pa zbala zunaj nekoga in dala zastopstvo prvemu. Navzoč je bil tudi zahomski tajnik Franc iz Celovca. Kmalu se je začel živahen razgovor tam pri peči med starimi korenjaki. Zdaj pa so zapeli par lepih pesmi, med njimi najbolj doneče, kakor „Iz stolpa sem“ itd. Pri nasprotni mizi pa so sedeli stari Štrmencelj, oče Osel, ki so pazljivo gledali na svoje poredne hčere. V sredi je kradkočasil „Osel“, obdan od desne in leve, stare in mlade družice. Rad bi jih sprevozil, a žal s kurtucam ni šlo, kajti zunaj je ta čas padlo veliko snega, sani pa tudi ni bilo še pripravljanih. Začeli so jo tudi pri tej mizi peti in sicer tisto: „Lani sem s' oženil — k puštu je blo — pa radi bi plesali — in godcev ni blo“. Vsem je bilo dobro postreženo, zato se je pa tudi „štokucom“ postreglo, kar se je le dalo. Veselo se je vse razšlo. Poročenemu paru pa kličemo: Na prav mnoga leta!

Gradec. Volitve so pri nas minule; to vam je bilo življenje v Gradcu, stranke so ceste in ulice posipale z letaki. Tudi med Slovenci, čeravno jih bo v Gradcu samo okol' 400 do 500 bolj narodno zavednih, se je širil letak sledeče vsebine. „Kaj bom jaz volil?“ Koroško slovensko stranko ne — ker ona ni pri nas vpisana. Grossdeutsch ne — ker smo mi rojeni Slovenci in ostanemo, tako ne moremo nje voliti, ki nas hočejo pogubiti. Christlichsocial ne — ker oni so zvezali z monarhisti, ki hočejo cesarja nazaj, in vojsko proti Jugoslaviji, da ji odtrgajo Spodnji Štajer itd. Socialdemokrate, da te bomo volili; ker ti stoje pri nas na stališču, kot na Koroškem Koroška slov. stranka in v Jugoslaviji Ljudska stranka. Ti se edino zanimajo za dobrobit delavca, a narodna briga ostane vselej naša itd. Upamo, da se graški Slovenci začnejo bolj gibati; če jim je ljubo materino krilo, kar spričujejo družine, kjer se leto in leta v obiteljski obhodi le slovensko govori. Govorijo pri nas narečje, bolj staro bohoričico, ne pismeno moderno. O priložnosti več novega.

Wildon. Umrl je naš postajni preglednik g. Janko Pauliček po dolgotrajni bolezni. Zavednemu Slovincu bodi zemljica lahka!

Jivnik (Eibiswald) V Črni šumi so našli mrtvega — od srčne kapi zadetega našega krošnjarja g. Josipa Jedinak; čeravno je bil rojen Hrvat in Rovne, smo se zmeraj z njim dobro razumeli.

Lučane (Leutschah). Dne 16. t. m. je v Hrastniku pogorela gospodarska hiša g. Pajlerja; pogorelo je vse seno in orodje najemnice Julije Lešnik. Škodo cenijo na 80 milijonov kron. Sumijo, da je ogenj podtaknjen, ker je že teden prej gospa Lešnik ugasila mal ogenj v skednju; upamo, da oblasti zlobno roko najdejo.

Blagoslavljanje zvonov v Škofičah.

Veličasten je bil za Škofiče dan 4. nov. Cerkev še pač nikoli ni bila tako bogato okinčana, celo stolp je bil gor do lin v vencih. Ljudstva se je kar trlo okoli cerkve. Požarna bramba v paradi je pridno pomagala. Po pridigi župnika iz Hodiš je ob udeležbi peterih duhovnikov blagoslovil nova bronasta zvonova preč. g. duh. svetnik Truppe iz Celovca, ki je po blagoslovu raz prižnico fari v škofovem imenu čestital k velikim žrtvam za cerkev in jih opominjal, naj se sv. vere trdno oklepajo. Sledili so lepi nagovori družic, katere so vse izvrstno izvršile svojo nalogo. Tudi cerkveni pevci so zvonovoma v pozdrav zelo lepo peli. Po končanih obredih je zaigrala godba in prvi zvon se je pomikal proti linam. Gostje so se na to zbrali v gostoljubni Krištofovi hiši k skupnemu obedu.

Vse se je veselilo lepe slovesnosti. Veselili smo se tem bolj, ker so nekateri, med njimi preseljeni Ogerčnik, župan Pinterič in tisti, ki se je za njima skrival, še v zadnjem hipu hoteli pokvariti vso slovesnost in napraviti razdor v fari. Temeljito se jim je ponesrečilo, kar si bodo gotovo za celo življenje zapomnili, ako še imajo kaj sramu v sebi. Vložili so proti slovenskim napisom na zvonovih protest s 23 podpisi na okr. glavarstvo. Od podpiranih nekateri niti sami niso podpisali, eden za zvon sploh nič ni dal, mnogi niso vedeli, zakaj so podpisali in ko so zvedeli, so podpise preklicali in pridno sodelovali pri pripravah za 4. nov., drugi so celo izjavili, da rajši še več dajo, kakor da bi denar zahtevali nazaj. Čudno je, da so tudi nekateri socialni demokratje protestirali, ko vendar pravijo, da so internacionalni, to je, da so jim vsi narodi enako vredni. Pač ne vedó, kaj se pravi „social. demokrat“ biti! Na uloženi protest ukaže okr. glavarstvo sklicati zvoniski odbor. Župan povabi samo načelnika. K sreči je cel odbor bil pri cerkvi, ko je došel 3. nov. zastopnik okr. glavarstva dr. Kerschbaum. Ta si je pred sejo ogledal zvonova in videl, da sploh nimata slovenskih napisov, ampak samo podobni in imena dveh svetnikov, potem imena botrov in dolg nemški napis tvrdke. Na seji župan ponovi protest in zahteva odstranitev slovenskega napisa. Zastopnik vpraša župana, če je zvonova sploh videl. Župan pravi, da ne sam, ampak

tajnik. Nadalje trdi župan, da je na enem zvonu „Matrikelfälschung“. (Zvon — pri županu matrika!) Imel bi seve reči „Namenfälschung“, pa tudi to ni bilo res. Ko okr. komisar pregleda še zapisnik seje, na kateri se je naročba sklenila, in vidi, da je zvoniski odbor soglasno določil, kaj bo na zvonovih, tedaj vidi, kdo v Škofičah hujska, da župan sam, tisti, ki bi imel le pomirjevati. Da bi Nemci le spoznali enkrat, da jim nemčurji le delajo sramoto pred celim svetom!

Molčali bi o tej blamaži naših slovensko-rojenih Nemcev, a ker so „Freie Stimmen“ od 8./XI. prinesle dolg dopis iz Škofič, zato naj resnica pride na dan. Znani dopisnik sam priznava, kako slovesno in koliko ljudstva da je bilo, potemtakem je moralo biti zelo malo nezadovoljnih. Dopis se sklicuje na zadnje ljudsko štetje, da je polovica občine nemška. Na prstih lahko seštejemo prave Nemce. Da so jih pri ljudskem štetju toliko naštel, je pač mogoče, ker vemo, da so vse tiste, ki so izjavili, da znajo nemško, že kar za Nemce upisali, tudi take, ki sploh vprašani niso bili. Naravnost laž je, kar trdi dopisnik, da je odbor za zvonove svojevoljno postopal, ker so v odboru bile zastopane vse stranke, če se pri cerkvenih rečeh sploh o strankah more govoriti, in so se vsi zastopniki zedinili na zunanjo obliko zvonov. Tudi se pritožuje, da se je vse v slov. jeziku vršilo. Ja, ali naj se cerkev ravna po politiki par domišljavih nemških Slovencev, ali pa po resničnih razmerah?! Kako pa se je požarna bramba lani pri petindvajsetletnici ravnala? Večina udov so Slovenci, koliko slovenskih besedi pa se je spregovorilo? Nobene. Vidite, Slovenci, vsak čut za pravičnost zgubijo ljudje, ki zatajijo svoje slovensko rojstvo, kar trpeti ne morejo slovenske matere besede, zato vedno hujskajo in podpihujejo, da ni miru po naših vaseh. Slovenci, bojmo se nemčurstva, bolj kakor pametnih Nemcev, kakor so se naši pradedje bolj bali turških janičarov kakor pravih rojenih Turkov!

Št. Vid v Podjuni. (Razno.) Moralo bi nas biti sram, ako bi v celi naši veliki župniji ne mogli nabrati vsaj za par zvonov prostovoljnih prispevkov. Letošnje leto je zato najugodnejše, ker je bila primeroma dobra letina. Farna cerkev dobi tri in za podružnici sta določena dva zvona, ako bo dovolj sredstev na razpolago. Farani bodo gotovo tudi tokrat — kakor dozdaj še vedno — pokazali svojo darežljivost. — Griža v Pikarje vasi, ki je zahtevala tri žrtve, je več ali manj že ponehala. — Z letino smo še dosti zadovoljni. Vsled obilne mokrote so posebno dobro odrezali oni, ki so gnojili z umetnim gnojem. Tudi ozimnina dobro kaže.

GOSPODARSKI VESTNIK

Sadlarska opravila v decembru.

Vsa tista dela, ki smo jih priobčili za november, naj se decembra nadaljujejo in po možnosti dovrše. Zlasti snaženje in gnojenje drevja, kopanje jam za nove nasade in pa obdelovanje mlajših nasadov bi se moralo izvršiti čimprej. Še enkrat poudarjamo, da teh nujnih in jako potrebnih del nikakor ne smemo odlašati za pomlad.

Osnaženo in z drevesno ščetjo obdelano drevje moramo namazati z drevesnim karbolinejem ali vsaj z apnenim beležem, da bo že od daleč pričalo, da ima skrbnega gospodarja.

Nato pa nemudoma h gnojenju! Vpoštevajmo pri tem delu vsaj naslednja glavna pravila:

1. Dajmo drevju to, česar potrebuje! Vedimo namreč, na ne moremo, kamor ne dajemo, od tam tudi jemati in da je varčnost pri gnojenju največja zapravljenost.

2. Gnojimo ob pravem času! Pozna jesen in zima sta primerni čas za gnojenje s hlevskim gnojem, z gnojnico in z umetnimi gnojili. Le nekaj malega je takih gnojil, ki jih s pridom lahko uporabljamo spomladi in v zgodnjem poletju. Ako gnojimo prepozno, redilne snovi ne utegnejo prodreti dovolj globoko v zemljo in jih večinoma porabita trava in ple-

vel, sadno drevje pa strada še dalje. Tudi mora imeti gnoj dovolj časa, da se razkroji in se redilne snovi tako izpremeni, da jih morejo korenine uživati.

3. Potrosimo gnoj tja, kjer ga korenine lahko dosežejo! Korenine odraslega sadnega drevja segajo veliko bolj na široko, nego navadno mislimo. To moramo pri gnojenju posebno vpoštevati. Prav v bližini debla ni takih korenin, ki bi mogle sprejemati hrano.

Z drevja odpadlo listje je dočistega porgrabiti in spraviti na gnoj, dokler ni snega!

Sedaj pa pogledajmo čimprej in večkrat sadno drevje, če ni kje obviselo kaj nilega ali drugače pokvarjenega sadja ali če ni po drevju listje zapredeno v mešičke! Vse to sedaj jako lahko od daleč vidimo, brez težave odstranimo in požgemo. V varnem zavetju takih listnih zavrtkov prezimujejo razni sadni škodljivci, ki jim ravno sedaj pozimi najlažje pridemo o živega. Tu in tam najdemo po vejicah zlatinčevu zalego in prstenčarjeva jajčeca, t. j. kupčke jajčec, pokrite z nekako zlatorjavo volno. Take vejice je treba odrezati in sežgati. Po nekaterih krajih opazimo že od daleč po drevju zelene grme omele (ptičji lep). Ako raste na drobnejših vejah, odstranimo vejo nad zajedalcem, iz debelejših vej ga pa izrežimo prav v živo in rano zamažimo s cepilno smolo ali katranom.

V drevesnici tu in tam ni še odpadlo listje, zlasti z bujno rastočih jablan. Treba ga je osmukati, da drevja ne polomi sneg.

December je najugodnejši čas, da se posvetujemo glede sadnih plemen in vrst, ki jih bomo sadili prihodnjo pomlad. Tudi za naročanje drevja, divjakov in raznih sadjarskih potrebščin je sedaj najprimernejša doba. Drevesnice razpošiljajo spomladi drevje po vrsti, kakor se dohajala naročila. Ker je pa važno, da spomladi sadimo kolikor mogoče zgodaj, moramo drevje tudi zgodaj naročiti, ako hočemo biti med prvimi prejemniki. Veliko naročnikov se da zapeljati po blestečih opisih in slikah v cenikih. Kdor v tem oziru ni dovolj preizkušen, naj se prej temeljito posvetuje, preden kaj naroči.

Dokler ne zapade sneg, je še vedno čas za setev sadnega semena. Sicer pa sejemo lahko tudi spomladi. Seveda moramo sedaj zemljo pripraviti, peške pa vložimo med vlažno zemljo v kako posodo (v zaboj, v lonce), ki jo postavimo čez zimo na plano, da zemlja s peški vred premrzne. Tako najlažje obvarujemo seme miši in dosežemo, da kljub spomladni setvi skali že prvo leto.

Ko nastopi trda zima, ne smemo pozabiti svojih najboljših pomagačev pri zatiranju škodljivcev, t. j. ptic pevk, ki spomladi z neumorno pridnostjo bogato povrnejo, kar žrtvujemo zanje pozimi.

Zima je najprapravnejši čas, da odstranjamo staro, onemoglo sadno drevje ali drevesne šture. Ob slabem vremenu pa pripravljamo kole, remlje za špalirje, razne druge sadjarske potrebščine in orodje. Ob zimskih večerih pa pridno prebirajmo sadjarske knjige in časopise! **Praktični sadjar.**

Prošnja.

Mnogo je med nami sirot, ki so izgubile ali skrbnega očeta ali drago mamico ali celo oba. Bivati morajo nekatere pri tujih ljudeh, pod tujo streho. Cvetljice so brez solnca. Kako se naj razvijajo brez svetlobe in gorkote, brez zavetja in opore? To so najsiromašnejši, najrevnejši, najzapuščenejši med nami.

Častite šolske sestre v Št. Jakobu in v Št. Rupertu hočejo jih sprejeti pod streho svoje sirotišnice, jim nadomeščati, kolikor se dá, očeta in mater ter jim nuditi dom, kjer se bodo vsposobili nositi breme poznejšega življenja. Ali čč. sestre žrtvujejo zato same sebe, svoje znanje in svoje moči - potrebujejo pa sredstva, da nabavijo živila in kurjavo in sto drugih reči, ki so potrebne, da se oskrbé otroci, ki pridejo dostikrat na pol nagi in prav šibkega zdravja. Že pritiska mraz, a sirotišnici ste brez kurjave. Kje vzeti denar za njo?

Zato trkamo pri usmiljenih srcih ter prosimo pomoči. Za pošiljatev denarja naj se zahteva v Celovcu (Mohorjeva hiša) noložni-

ca., glaseča se na „Dobrodelnost“. Prosimo zlasti naše ženske organizacije, da pomagajo nabirati milodare.

„Lačen sem bil in ste mi dali jesti; tujec sem bil in ste me vzeli pod streho; nag sem bil in ste me oblekli. Resnično, povem vam, kar ste najmanjšemu teh mojih bratov storili, ste meni storili.“

**Vodstvo „Dobrodelnosti“ (Charitas)
v Celovcu.**

Dunajski trg. Živina: voli 9200—15.500 K, krave 9200—13.500 K, teleta 21.000—26.000 K, svinje (mesne) 25.000—32.000 K, pitane 28.000—32.000 K, ovce 11.000—12.000 K za kg žive teže. **Meso:** Goveje 12.000—28.000 K, telečje 24.000—38.000 K, svinjsko 28.000—50.000 K, prekajeno 30.000—48.000 K, konjsko 11.000—22.000 K, špeh 30.000—34.000 K, domače maslo 36.000—38.000 K za kg. **Sadjje:** domača jabolka 3000—12.000 K, tirojska 10.000—30.000 K, hruške 3400—7000 K, orehi 8000—12.000 K za kg. **Zelenjava:** krompir 1000—1400 K, zelje 600—1200 K, repa 2000—2500 za kg. **Žito:** pšenica (domača) 3150—3200 K, rž 2550—2600 K, koruza 2550—2650 K, oves 2000—2100 K, ajda 2500—26000 K, leča 4700—4900 K. **Seno (sladko)** 140.000—180.000 K, kisló 180.000—190.000 K, detelja 170.000—220.000 K, slama 90.000—120.000 K.

Borza. Dunaj, 26. nov. Dolarji 70.460 K, angl. funti 307.300 K, franc. franki 3820 K, hol. gld. 26.950 K, lire 3000 K, dinarji 789 K, švic. franki 12.260 K, češke krone 2029 K.

NAŠE KNJIGE

Dr. Lavo Čermelj: Boškovičev nauk o materiji-prostoru-času v luči relativnostne teorije. Splošna knjižnica 6/I, 52 str. oktav. V Ljubljani 1923. Natisnila in založila Zvezna knjigarna in tiskarna v Ljubljani. Cena brez poštne broš. 16 Din., vez. 23 Din. Splošna knjižnica, ki je začela izhajati v drugi polovici avgusta t. l., nam je dala v svojem 6. zvezku prvo delo svoje znanstvene zbirke v obliki osmerke. Priznanja vredna in posrečena je bila misel, pokazati širšim krogom našega razumnštva, domačina, Hrvata Boškoviča, učenjaka svetovnega slovesa. Krik nam sovražnega inozemstva, češ da smo barbari, nas je tako premotil, da že skoro sami verjamo tej laži. Zato je tembolj potrebno, da dvignemo naše duševne velikane iz pozablienja. Hvaležni smo dr. Čermelju, da nam je pokazal Boškovičev nauk o materiji-prostoru-času v luči relativnostne teorije. Dvesto let mino, odkar je Boškovič pisal o teh svojih naukih, toda sila njegovega genija je bila tolika, da nam danes zvone ti nauki kakor plod sodobnega znanstvenega zaziskovanja. Delo je pisano razumljivo, ne samo za strokovnjaka, temveč tudi za naobraženega lajka. V dodatku nam poda pisatelj nar. podatkov o Boškovičem življenju in delu, kar nam knjigo s tem bolj približa. Narod, ki svojih velikih mož ne časti, jih ni vreden. Ali hočemo biti Slovenci tak narod? Če pa hočemo res ceniti svoje genije, moramo spoznavati njihova dela! Cena je nizka, onrema dostojna. Zato upamo, da bo naše razumnštvo rado seglo po tej knjigi.

SMEŠNICE

Očeta se ie hal.

Ožbovt, ki je tihotapil konje v Avstrijo, je nekoč na Gornještajerskem naletel sredi ceste na prevrnen voz sena. poleg katerega je stal na pogled ne baš prebrisan dečko. Ožbovt je bil dobrega srca, pa je hotel pomagati v nesreči. Ker je bilo ravno poldne, je menil:

„Hodi, dečko, z menoj v gostilno, da se malo okrepčava, potem pa bova že spravila voz zopet pokonci.“

Dečko je ubogal, a pri kosilu je začel priganjati Ožbovta, da se mudi, ker ga bo sicer oče okaral.

„No, kje pa je tvoj oče?“

„Moj oče leži pod prevrnenim vozom.“

Avstrijski šiling. V kratkem izda naša država srebrne novce, ki bodo krščeni z angleškim imenom šiling. Angl. šiling je dvajseti del funt-sterlinga, ki notira približno 308.000 Ka; torej je angleški šiling vreden okrog 15.400 Ka. Naš šiling pa bo imel vrednost 10.000 papirnatih kron. Razventega izda Avstrija „Halbschilling“, to je pol-šilinge po 5000 Ka papirnatih in „Doppelschilling“ za 20.000 papirnatih Ka. Tako pridemo spet do boljšega denarja in ne bomo trgali kupe papirjev po naših žepih.

Proda se 700 m žične vrvi

(Drahtsei) 9 mm po zmerni ceni.

121 Odda se tudi manjša množina.

V Globasnici šte. 54

**Najizvrstnije i najbolje tambure prave i razaišlje
Prva sisačka rukotvornica tambura**

**J. Stjepušin
Sisak, Jugoslavija**

Odlikovano na pariškoj izložbi g. 1900 te na milenijskoj izložbi 1896.

Osim tamburah i skladba za tambure imade razna glazbala kao: **gusle, citare, gitare, mandoline, okarine,** i t. d. za koje se šalje poseban cjenik sa slikami.

gastrovani cjenik tambura šaljem svakomu budava. — U istoj tvornici izla 2 trukovni tamburaški mjesečnik pod naslovom „TAMBURICA“ koji donosi uz pouku i krasne tamburaške partiture a stoji na godinu samo 8 kruna. 120

Najidealnejše sladilno sredstvo

Kandiset

119

sladi brez vsakega zoprnega okusa in je veliko cenejši kakor sladkor in vse vrste

Saharina

dobife v vsaki množini v trgovini

**Franc Mory Šmihel pri Pliberku 24
Zamenjava prediva za prtenine!**

Vabilo

Igralci narodne čitalnice v Glinjah priredijo napraznik dne 8. decembra t. l. v dvorani pri Tišlarju v St. Janžu burko s peljem v treh dejanjih

Moč uniforme.

Začetek točno ob 3. uri popoldne.

Igra se vrši ob vsakem vremenu ter se začne točno ob določeni uri, tako da se udeleženci iz daljnih krajev lahko vrnejo z večernimi vlaki.

Vabljeni vsi, ki se hočete pošteno nasmejati. Odbor.

122

Vabilo

Slov. kat. izobraževalno društvo v Podljubelju priredi v nedeljo 9. decembra ob 3. uri popoldne v društveni dvorani Delavskega doma v Podljubelju igro

Miklova lipa

Vsi somišljeniki prisrčno vabljeni.

123

Odbor.